

Formabontás

SIMON ZSOLT JÓZSEF: SZIROM-FÉSZEK

„Egymáshoz tapadó kagyló-kolónia, összecementálódott őslény-törmelék, virágcsokor, vízen úszó lehullott virágok, tengerfenéken kapaszkodó korallok, belső szerv kiemelve a testből, egy szív, egy méh...” Ilyen és ezekhez hasonló asszociációk származnak a laikus szemlélőktől, akiknek az e tárgyról készült fotókat mutatom. A mű látványa az életre keltett forma energiájával és harmóniájával rezonáló esztétikai élményen túl minden esetben felkelti a meglepett néző kíváncsiságát, hogy miképpen készült az alkotás, milyen technikával érte el a művész ezt az organikus burjánzást. Simon Zsolt József félreismerhetetlen, eleven formavilága, amely a külső és belső tér dinamikáját érzékelteti, nélkülöz mindennemű statikusságot. A művészi alkotómunka termése itt „műtárgy” helyett sokkal inkább „élő tárgy”. Hiszen a statikusnak látszó, mozdulatlan merevedett befejezettség ellenére a néző számára érzékelhetővé válik, hogy a tárgy maga is munkából, életből kapott formát.

Simon Zsolt József 2006-ban porcelántervezőként, majd vizuálművészet-tanárként diplomázott a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen. A tudatos pályaválasztást rendkívül sokrétű tapasztalat előzte meg: szülővárosának egyetlen fazekasánál tett látogatása gyerekkorában olyan katartikus élményt jelentett, hogy továbbtanulási célul akkor a porcelánfestést választotta Herenden. Itt látván a kreativitás és a fejlődés határait egy művészeti szabadiskolába ment drámát, zenét és festészetet tanulni. Közben mindmáig végigkísérte a mozgás, egy speciális mozgásforma: a Bothmer-gimnasztika (a tudatos mozdulat- és térérzékelés elmélyítése), valamint a Spatial Dynamics („térdinamika”) tanulója és tanítójává vált. Frissdiplomásként a Jáva szigeti Surabaya metropoliszában töltött egyéves indonéziai ösztöndíj alatt talált személyes művészi útjára, és mélyült el valódi érdeklődése. 2007-ben diplomamunkáját beválogatták a koreai kerámiabiennáléra. Faenzában Monica Biserni-díjjal tüntették ki 2015-ben. Azóta is számos külföldi egyéni kiállítást mutatott be, például Brüsszelben, Milánóban, New Yorkban és Londonban. Külföldi szimpóziumok meghívottja, a kecskeméti alkotótelepen

pedig rendszeresen tart kreatív öntési technika témájú műhelyfoglalkozásokat.

SIMON Zsolt József: Szirom-fészek (a sorozat egyik darabja)

Zsolt József SIMON: Petal Nest (a piece from the series)

2019, fehér mázatlan porcelán, 1280 °C, oxidációs égetés, öntés, 31x30x27 cm

Fotó: Simon Zsolt József

Az itt bemutatott munka a *Szirom-fészek* sorozat egyik darabja 2019-ből, anyaga fehér, mázatlan porcelán, hiszen a formában rejlő határtalan lehetőségek érzékeltetéséhez a fényáteresztő, fehér porcelán bizonyult a legtisztább közvetítőnek. Simon Zsolt József kísérletező szemléletű alkotó, aki formai kutatásának kihívásait sorozatokban dolgozza fel, és az így születő tárgytípusoknak ad nevet. A *Szirom-fészek* sorozat két előzőleg kutatott formavilágot ötvözt: a virágszerűen kinyíló, sugarasan táguló formáknak és a hömpölygő erő gömbölyded, önmagába

SIMON Zolt József: Szirom-fészek (részlet) | Zsolt József SIMON: Petal Nest (detail)

Fotó: Simon Zsolt József

zárt alakzatainak világát. Ugyanez az ötvöző szándék vezérli az alkotó kutatási programját a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasaként a 2018–2021 között vállalt programjában. Ennek keretében született a *Szirom-fészek* sorozat itt látható darabja: a fakéreg hatású, örvénylő formából növekszik dús fészek-koszorúvá a sziromszerű alakzatok tömege, hol belesüppedve, hol szinte elszakadva tőle. A pozitív és negatív formák harmonikus ritmusa egy titokzatos, öblös belső teret is sejtet. A *Szirom-fészek* kifejelt nyújtózkodó kelyhei a virág, belső, kavargó öblei pedig a szív organikus formáját idézik. „A lélek külső természeti képe és belső fizikai központja az a két világ, ami bár kifejezetten formai szempontból, de érdekel” – fogalmazza meg a művész.

E sajátos formavilág az alkotó által kifejlesztett, aprólékos és hosszadalmas technikát takar: Simon a porcelánöntéshez használt egyedi gipszformákat száradás után feldarabolja, és a részeket egyenként átfaragja, továbbalakítja, majd ismét összeilleszti. Ilyen módon az öntőformákkal való közvetlen munka adja a tárgyak jellegzetességét. Öntéskor szándékosan engedi kiszökni az anyagot a forma egyes darabjai közötti réseken, mert ezáltal

lenyűgöző hatásokat tud teremteni a készített tárgyak belső és külső felületei között. Alkotótechnikájának célja, hogy a legvégső fázisig mozgásban tartsa az anyagot, hogy az alkotás teljes ideje alatt alakíthasson a végeredményen. A töredezettség és puhaság szép rendbe szerveződik, de az öntési varratokat meghagyja a porcelán felületén, hiszen a formák fizikai létének lényege nem a tökéletesség, hanem az életszerűség, tele szabálytalanságokkal, és a tökéletes felé törekvéssel.

A *Szirom-fészek* aktuális darabján – éppúgy, mint a művész többi alkotásán – egyértelmű a mozgás megragadásának szándéka. Formaalkotásánál felhasználta az eleven mozgás- és térszemléletet, amelyet a Bothmergimnasztika-képzésen tapasztalt. Szobrai nyújtózkodnak, hömpölyögnek, áramlanak. Hol csontvázak, amelyeket sosemvolt élőlények hagytak hátra, hol a növényi növekedési erők demonstrálói. Mindenesetre felfedi magát az az eleven erő és folyamatosság, amely által létező az evolúció, és amely révén minden élet az univerzumban mozog.

MOGÁN Orsolya
művészettörténész